

GUIA DE L'ALUMNAT: TREBALL DE RECERCA

I.- Què és un treball de recerca?

Un treball de recerca no és ni menys ni més que el que diu el seu nom: **un treball escrit fruit d'una recerca**. Recerques n'hi ha de molt tipus: recerques bibliogràfiques, recerques científiques, recerques de camp, recerques de laboratori, etc. Però totes tenen unes coses en comú: cal pensar en un tema que es vulgui conèixer més a fons i, després de llegir sobre aquest tema, s'elabora un procediment per recollir dades. Un cop analitzades, es poden fer unes conclusions.

Així doncs recorda que un treball de recerca no pot consistir en la còpia de la informació que trobis en un llibre o una pàgina web en concret. Llegeix amb deteniment els diferents aspectes que s'avaluaran i t'adonaràs del que és realment important.

Aquest treball val el 10 % de la nota mitjana de batxillerat i, a més a més, és obligatori fer-lo per obtenir el títol de batxiller; és per això que ha de ser un treball ben acurat.

II.- Calendari del treball de recerca.

Durant el segon i tercer trimestre de Primer de Batxillerat hauràs de triar el treball i se t'assignarà un tutor. Prepararàs un índex i, amb la conformitat del tutor, et dedicaràs a recollir informació i dades. Durant l'estiu continuaràs fent el treball, buscaràs informació i redactaràs un esborrany del treball. Durant el mes de setembre presentaràs la feina al tutor i lliuraràs una part del treball durant la darrera quinzena de setembre. Durant el primer trimestre de Segon de Batxillerat, corregiràs el treball i en faràs la redacció definitiva. Pensa que s'ha de lliurar el **15 de gener** per tal d'avaluar-lo. L'exposició oral es farà abans del **30 de gener**.

III. Elaboració del treball

Introducció

Segons consta en les instruccions per a l'organització i funcionament dels centres, el treball de recerca consta d'unes fases o etapes:

- 1.- Elecció del tema a investigar
- 2.- Informació inicial
- 3.- Delimitació del tema
- 4.- Redacció d'hipòtesi provisional
- 5.- Esquema
- 6.- Planificació de la recerca (tipus de treball, accions a dur a terme, fonts d'informació, etc.)
- 7.- Cerca d'informació
- 8.- Processament de la informació
- 9.- Anàlisi de les dades.
- 10.- Síntesi de la investigació i explicació dels resultats.

- 11.- Redacció de l'esborrany
- 12.- Redacció del Treball
- 13.- Exposició oral.

Per a la confecció d'un treball d'aquest tipus no hi ha un model perfecte ni un conjunt d'estratègies únic i que respongui al tema proposat. El que et volem presentar en aquestes ratlles és un guió per tal que el puguis adaptar a les característiques del teu treball i a les necessitats del teu tema.

A grans trets, el teu treball ha de tenir tot un seguit d'exigències com són:

- 1 Relació amb el tema.- El teu treball s'ha de centrar essencialment en el tema que has proposat tot incloent-hi les idees secundàries que hi puguin estar relacionades. Has d'evitar, per tant, d'allunyar-te del que és l'eix del teu treball.
2. Utilització de les fonts escrites.- El treball ha d'ésser el resultat d'una lectura profunda, no és suficient un simple resum de llibres o articles, ni tampoc limitar-se a descriure o narrar fets. És tracta d'analitzar materials, elaborar-los, criticar-los, argumentar-los, etc. Cal fer una lectura crítica avaluant constantment el que llegeixes sense donar-ho tot per bo.
3. Argumentació raonada.- El material recollit s'estructura de manera que les idees quedin enllaçades de manera lògica assegurant-nos la coherència i consistència de cada apartat. És convenient il·lustrar el contingut amb cites, exemples, etc. per bé que no s'espera d'un treball com el que fareu una explicació definitiva, sinó que es considerin els diferents aspectes d'una problemàtica i s'analitzin d'una manera crítica.
- 4.- Recerca: El treball no ha de consistir només en un resum d'informació de diferents fonts. Un treball de recerca ha de tenir una investigació que inclou anàlisi de textos orals o escrits, entrevistes, enquestes, qüestionaris, i qualsevol altre tipus d'investigació adient al tema.
5. Presentació formal.- El treball ha de respectar uns criteris bàsics de correcció gramatical, ortogràfica i sintàctica; ha de ser coherent a l'hora d'emprar les cites textuais, les referències bibliogràfiques,... D'altra banda s'hi ha de veure un estil propi i adequat al tema treballat.

1. Etapes per a la confecció del treball

1.1. Elecció del tema

A l'hora de l'elecció has de mirar que es tracti d'un tema que et motivi suficientment, que t'interessi i amb el qual t'hi puguis trobar a gust. Mira de rebutjar un tema que sigui molt general, ja que no hi podràs aprofundir i el resultat serà molt dispers. També has de tenir en compte quines possibilitats tens de trobar material al teu abast segons el tema que hagi triat.

1.2. Lectura

Un cop has triat el tema i has aconseguit els primers materials bibliogràfics, has de triar els textos més recents i que t'ofereixin una visió global del tema. És convenient donar un cop d'ull a l'índex bibliogràfic dels llibres que hem recollit perquè ens poden conduir a fonts més concretes. Per tal de fer una lectura ràpida i general dels textos, és interessant començar per l'índex, seleccionar els capítols que ens interessin i fullejar-los. Un mètode molt pràctic és donar un cop d'ull per paràgrafs, la qual cosa facilita una visió de conjunt i permet una primera selecció del material. Aquest mètode no substitueix una lectura profunda, que serà un pas següent, però ens permet de tenir una idea global del material i triar-lo.

1.3. Recerca

A partir de les lectures pots començar a pensar en el tipus de recerca que s'adiu més al teu treball. Hi ha molts tipus de recerca i el teu tutor et guiarà perquè puguis escollir la més adient.

1.4. Notes

Ara que ja teniu seleccionat el material heu de començar a prendre notes. La finalitat d'aquestes notes, en primer lloc, és ajudar-vos a recordar d'una manera ràpida la informació més important i més útil pel vostre treball. En segon terme, pel fet que aquest recull ha de suposar la base a partir de la qual fareu el vostre treball, serà una gran ajuda per recórrer de manera fàcil i ordenada a les fonts. Finalment perquè representarà un primer exercici pràctic a l'hora que t'obligarà a resumir idees, seleccionar els aspectes més adients al teu treball, interpretar les fonts, ajustar i clarificar el tema del teu treball.

És per això que és important saber quines coses us convé apuntar i quines coses no heu de necessitar. De manera orientativa us direm que:

1. Cal seleccionar allò que respon a les intencions del vostre treball. Igualment també haureu de saber diferenciar quina és la informació principal i quina la secundària.
2. Les notes han de recollir el que és principal, altrament les notes podrien ser tan extenses com poc operatives. Quan es tracta de cites textuais, cal copiar-les fidelment, però no n'heu d'abusar. No és menys important la manera com heu de prendre aquestes notes. Empreu signes que us siguin entenedors i prou representatius del que assenyalen; és molt útil subratllar, marcar i fer senyals als marges, però no ho marqueu tot perquè tampoc no trobareu el que busqueu.

1.4. Primer esborrany

El primer esborrany l'escriuiu per a vosaltres mateixos, d'aquesta manera aneu clarificant les idees, acabeu d'entendre-ho tot molt millor i aneu rebutjant allò que no s'adapta a les vostres intencions. A més a més, podreu fer una planificació més acurada del vostre treball.

Aquest primer esborrany suposarà la base de les primeres redaccions del treball; ara bé, a partir d'ara hem de tenir present que la vostra redacció va adreçada a un lector. També tindrem cura de donar equilibri a totes les parts del treball; això és, que no ens quedin desproporcionades de forma o contingut, diferents d'estil, etc.

1.5. Ús correcte del llenguatge

El primer que has de tenir en compte en aquest apartat és l'ortografia i puntuació que ha d'estar acuradament revisada, si convé, per una altra persona. Això suposarà que hauràs de llegir en nombroses ocasions els teus apunts i corregir o modificar les repeticions, el vocabulari i les expressions més adients.

La redacció ha de tenir tres condicions:

1. Claredat, tria amb cura les paraules tot revisant el seu significat si cal. Evita el vocabulari poc usual, o el significat del qual desconeixes.
2. Senzillesa, intenta redactar sense expressions complicades, ni metàfores difícils; empra oracions senzilles i breus.
3. Precisió i exactitud, evita ambigüitats i expressions sense contingut; matisa el sentit de les frases amb adverbis, adjectius utilitzats correctament i rebutja les repeticions.

1.6. Consideracions diverses

L'esborrany està fet i ja tenim una visió global del treball; és hora de fer un cop d'ull al resultat. Qüestionem-nos:

- És massa llarg? massa breu?
- Recull les idees més importants que apareixien a les notes?
- Hi ha una línia clara al llarg de tot el treball?
- S'hi relacionen les parts amb lògica, sense fer salts bruscos?
- Hi ha una introducció i una conclusió prou convincents?
- Té una expressió correcta i precisa?

2. La forma

Poden semblar detalls superficials, però la presentació pot ser un factor decisiu en la capacitat persuasiva del vostre raonament; si el treball presenta incorreccions i descuits en el nivell superficial, donarà peu al fet que el tribunal faci comentaris superficials, que possiblement distrauran de consideracions més serioses sobre l'argument.

2.1. Format

Fulls DIN-A4, paginats
Escrits per una cara
Lletra mida 12
Presentació en tapes dures (amb qualsevol tipus d'enquadrernació).
Sense correccions (ratlles, Tipp-ex.).
Marges: Mida respectable a fi que els correctors puguin afegir comentaris.
Notes a peu de pàgina:

{	A la mateixa pàgina
	Amb numeració
	Amb lletra més petita

2.2. Estructura

2.2.1. Portada

1. Títol complet del treball (ha de ser significatiu, adaptat als objectius proposats).
2. Nom del tutor/a del treball.
3. Nom de la matèria.
4. Nom de l'autor/a (alumne/a).
5. Curs i dates

2.2.2. Introducció

És important que hi hagi un pròleg on hi pots redactar la finalitat del teu treball. Mira que hi hagi:

Raonament respecte l'objecte de la investigació i els límits (cronològics, materials, temàtics...).

Valoració l'estat actual de la qüestió tractada.

Justificació del mètode de treball i l'estructura.

Breu explicació de l'organització del treball..

2.2.3. Cos

Les recomanacions més importants són:

Els capítols han de mantenir un cert grau d'equilibri pel que fa a la seva extensió.

Numeració dels apartats segons el sistema (1.-, 1.1.-, 1.2.-...).

Situació dels apartats segons la lògica temàtica.

Evitar la repetició de continguts.

Afirmacions basades en raonaments o materials concrets. Rigor.

Evitar la pedanteria intel·lectual.

Referències d'altres autors. No serveixen per omplir paper i, per tant, només cal posar les imprescindibles. Recordeu que copiar textualment el que ha dit una altra persona és plagiar i això seria motiu per suspendre el treball de recerca.

2.2.4. Conclusions.

Les conclusions tenen un caràcter de síntesi. Cal escriure un resum o sinopsi amb naturalitat i equilibri. En les conclusions es presenten els resultats assolits a partir d'unes intencions inicials. S'han de defensar les deduccions i apuntar els problemes amb què ens hem trobat i els dubtes que resten pendents. També es poden afegir comentaris sobre les fonts de consulta i algunes dificultats més significatives.

2.2.5. Apèndix

Només cal posar a l'apèndix el material que hem fet servir per a la recollida de dades (qüestionaris, entrevistes, etc.)

2.2.6. Bibliografia

Llista de totes les fonts utilitzades en la preparació del treball.

2.2.6.1. Organització de la llista

Alfabèticament pel cognom de l'autor (o títol i nom d'organisme). (Ex. b).

Si es menciona més d'un llibre o article del mateix autor, s'ordenen segons la data de publicació.

2.2.6.2. Llibres

El cognom de l'autor va seguit del nom de pila.

Data de publicació, darrera el nom de l'autor. Entre parèntesi, la data de l'edició original.

Títol del llibre, en cursiva o subratllat.

Lloc de publicació i nom de l'editorial.

2.2.6.3. Articles

Títol de l'article entre cometes i seguit de coma.

Subratllat o en cursiva el nom de la publicació.

Nombre del volum, nombre de sèrie, data de distribució, nombre de les pàgines de l'article.

2.2.6.4 Documents oficials, diaris, enciclopèdies, diccionaris, informes, etc.

Les publicacions oficials s'inclouen en les bibliografies col·locant al departament o institució responsables com autor. (EX. Hausard, 3 - julio - 1959, cols. 1245-1247).

Enciclopèdies només amb el títol. (Ex. Enciclopedia of the Social Sciences, vol. 3, 1930, "Capitalism").

Articles o cròniques no signades, es col·loquen en la llista amb el nom del diari. (Ex. The Times, 25 - noviembre - 1959).

2.2.7. Índex general

Al començament o al final de l'obra. Preferible al final.

Recorda: Sense paginació, l'índex perd el sentit.

IV.- Guió per a la presentació del treball de recerca:

El dia de la presentació davant del tribunal no se us demana que feu una lliçó magistral del vostre treball de recerca, sinó de fer-nos unes breus explicacions de com heu tractat el tema, quins canvis heu fet respecte a les vostres primeres intencions, quins problemes heu tingut, etc. És per això que us exposem uns suggeriments d'allò que podeu explicar:

- Al començament, presentat i dona el títol del treball.
- La tria del tema, és a dir, perquè l'heu triat, què us imaginàveu, què volíeu fer,...
- Concreció del tema. Probablement el tema era en un principi molt extens i heu decidit, a mesura que avançàveu en l'estudi, donar més importància a alguna part, us heu concentrat en algun subtema o bé n'heu omès d'altres que s'allunyaven de les vostres intencions. Acaba explicant els objectius del treball.
- Parla una mica del mètode de treball: la recerca que has fet i com l'has estructurat.
- Problemes que heu tingut en l'elaboració del treball.
- Fonts d'informació: biblioteques, bibliografia, anàlisis, experiments, ...
- Conclusions de la investigació amb exemples concrets.
- Conclusió. No és tracta que ens digueu que us ha agradat molt el treball i que l'heu trobat molt interessant, sinó que ens feu un breu comentari sobre el que penseu del tema que heu treballat, si és que en teniu una postura clara, o bé que ens exposeu objectivament l'estat de la qüestió.

V.- Avaluació del treball de recerca

L'avaluació del treball de recerca la realitza un equip avaluador format pel tutor del treball i dos professors més.

Tal com manquen les "Instruccions per a l'Organització i Funcionament del Centre", l'avaluació contempla:

- L'informe de seguiment del treball realitzat pel tutor del treball relatiu a l'esforç realitzat, regularitat en el treball, capacitat d'organització i d'iniciativa en la recerca d'informació i/o dades per l'anàlisi i obtenció de conclusions. (10%)
- L'esquema lliurat la segona quinzena de setembre que correspon a les 6 primeres fases del Treball de Recerca. (20 %)
- El treball escrit i altres materials aportats. S'avaluaran la delimitació del tema, les hipòtesis, el recull de dades i la recerca, la informació processada, l'anàlisi de les dades i la síntesi de la investigació i explicació dels resultats. També es valoraran la presentació, la correcció de l'expressió i la capacitat de síntesi i d'elaboració de conclusions. (45%)
- L'exposició oral del treball: què s'ha investigat i com s'ha fet, resultats i conclusions. S'avaluarà la capacitat de síntesi, exposició i defensa del tema. (25 %)

VI.- Tutories Virtuals

<http://www.edu365.cat/aulanet/comsoc>